

СТАНОВИЩЕ

ПО КОНКУРС ЗА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ” ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 2.3. ФИЛОСОФИЯ ЗА НУЖДИТЕ НА СЕКЦИЯ „СОЦИАЛНИ ТЕОРИИ, СТРАТЕГИИ И ПРОГНОЗИ“ НА ИНСТИТУТА ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ОБЩЕСТВАТА И ЗНАНИЕТО ПРИ БАН

от доц. д-р Мария Желязкова, член на научното жури

В конкурса, обявен в Държавен вестник бр. 94, от 25 ноември 2016 г., участват двама кандидати: гл. ас. д-р Димитър Ганов и гл. ас. д-р Калоян Методиев.

1. Общо описание на представените материали (класификация по тематика или друг признак и редуциране поради съвпадение и др.). Публикации преди и след получаване на научна степен;

К. Методиев е представил 2 монографии. Едната - „Поколения и възраст в политиката. Българският преход.” е издадена през 2012 с уточнението, че „в голямата си част това е докторската дисертация на кандидата“ и поради това не се разглежда по отношение на този конкурс. Според представеното CV, К. Методиев има 23 статии, от които в справката за приносите са представени 16. От тези 16 статии, 8 са преди и по време на защитата на докторската дисертация и свързани с нея. К. Методиев също така е посочил участие в 5 конференции, както и участие в 5 проекта след защитата на докторската му дисертация в качеството му на ръководител с организиране на кръгла маса или конференция, академичен наставник, експерт, рецензент. Кандидатът осъществява дейност и като съставител, редактор и преводач.

В CVто на Д. Ганов също са посочени две монографии, като едната съвпада в известна степен с докторската му дисертация и не е включена в материалите за този конкурс. Освен монографията „Как си храним капитализма“, са представени 7 статии в реферирани издания и 17 статии в нереперирани списания. Една от 17те статии е очевидно по времето на защитата на докторската дисертация и се редуцира във връзка с този конкурс. Посочено е също участие и доклади в 6 международни конференции и в 2 конференции в страната с международно участие. Както и другия кандидат, Д. Ганов осъществява дейност като съставител и член на редакционна колегия.

1.1. Тематика

Работите на К. Методиев могат да бъдат класифицирани в две основни направления:

а/ първото е свързано с „въпросът за възрастта и поколенията в политиката“, с политологичен анализ през призмата на поколенията;

б/второто направление е фокусирано върху междудържавни отношения, геополитически развития и външната политика на България, главно в региона.

Изглежда че интересът на кандидата към двете направления е отчетливо разграничен във времето, както личи от представени за конкурса документи (напр. от годината на публикуване, използваната литература и др.). По-конкретно, интересът към първото направление (поколенчески политологичен анализ) съвпада в голяма степен с работата на кандидата по докторската му дисертация, докато в следващия етап, след защитата на докторската дисертация, е налице ориентация на научно-изследователските интереси на К.Методиев към втората тематика. Тъй като в представените от кандидата документи (CV, справка за приносите, цитирания и представени публикации) не са разграничени материалите, с които се кандидатства за този конкурс от материалите, свързани с докторската дисертация, посоченото по-горе е ориентир за редуциране на разглежданите за този конкурс материали на кандидата, свързани главно с второто направление.

Темите в публикациите на Д. Ганов са фокусирани към функционирането на капитализма като социална система и включват: типове обществени отношения; принадлежна стойност и нейното производство; възпроизводство и натрупване на капитал; труд и експлоатация на труда; социално преразпределение; демокрация; мигранти и бежанци; национализъм, нацизъм и ксенофобия; конвергенция и дивергенция на ценности; симулакрумите „Изток“, „Запад“, „преход“; корупция, български неолиберализъм; ляворадикална теория; наука; качество на статистическите данни и др. Подходът е насочен към анализ и обяснение на поредица от подмени на социалните реалности въз основа на де-мистифициране на определени значими обществени процеси, понятия и/или идеологеми.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата; коя от тях доминира;

Както личи от представените справки: При д-р Д. Ганов определено доминира научно-изследователската дейност. При д-р К. Методиев, в съответствие и с натрупания стаж, изглежда доминира преподавателската дейност, в която кандидатът използва и своите научни разработки.

3. Учебна дейност на кандидата

К. Методиев води курсове в 3 университета. Тези курсове са по: Ритуализация в политиката, Политика и политически институции, Политически маркетинг, Институции на съвременната държава, Политически партии, Енергийни политики, Имиграционни политики, Съвременна политическа история на Балканите. Заедно с това е и лектор по сходна тематика в различни институти и общини.

Д. Ганов посочва преподавателски опит от 2015 – 2016г. в УНСС като хоноруван асистент по Философия (120 часа/семестър).

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси: новост за науката (нови теории, хипотези, методи и др.); обогатяване на съществуващи знания; приложение на научни постижения в практиката и реализиран икономически ефект;

Справките за приносите, представени от двамата кандидати отразяват коректно и лаконично основния фокус на съответните публикации и основни заключения, до които стигат. Същевременно, публикациите и на двамата автори изглеждат по-интересни и информативни от схематичното им представяне.

Монографията на **К. Методиев** “Западните Балкани и България (политика, дипломация, сигурност)” представя политиката на България по отношение на Западните Балкани, в частност българо-хърватските, българо-косовските и българо-сръбските политически отношения; засегнати са и българо-македонските отношения, както и анализ на сръбската политика през фигурата на доминиращ лидер и партия. Монографията е фокусирана върху българската политика в региона в определен период и отчита актуален регрес в активността на българската дипломацията в Югоизточна Европа в сравнение с активните действия в предходния период. Статиите на кандидата са насочени към актуални проблеми на Европейския съюз, разделението Изток-Запад, политиката в Сърбия и българското малцинство; Арабската икономическа активност в Югоизточна Европа, както и към важни акценти, свързани с България, като „Южен поток“, дебата за НАТО, влиянието на британската дипломация и др. Използват се историографски преглед и представяне на документи, събития и случки, издирени и публикувани са нови документи и сведения, проведени са интервюта със заинтересовани страни. Налице е ясно изразено внимание към доминиращи политически фигури (напр. Вучич, Ердоган и др.).

Въз основа на, обикновено официални, емпирични факти са направени изводи за определени посоки на развитие на външнополитическите отношения; за заплахите, които могат да дестабилизируют югоизточна Европа и ЕС, през прегледа на състоянието

в различните страни в региона и ролята на личността, с изразено внимание към детайли. Работите на К. Методиев често са насочени иновативно към теми, които са актуални и не са подлагани (изобщо или достатъчно) на анализ. Като съчетават класически анализ на междудържавни отношения, политически маркетинг и поколенчески анализ, публикациите на кандидата обогатяват съществуващите знания по различните теми, обосновават нюансирани изводи, правят предложения за възможни посоки на развитие в областта. Те могат да имат и практически ефект, напр. за усъвършенстване на българската външна политика, за по-добро ориентиране в геополитическите развития, за подготовка на по-добри специалисти и дипломати, и др.

Монографията на Д. Ганов е насочена към „теоретико-емпиричен анализ на механизмите, посредством които съвременният капитализъм реализира принадена стойност“. Съчетанието от обсъждането на теоретичните виждания на поредица от автори (Маркс, Р. Люксембург, Баверк, Desai, Seton, Срафа, Steedman, М. Харт и А. Негри и др.) и анализирането на съвременни явления (като ТТІР, съвременните sweatshops, миграцията, качеството на статистическите данни и изследвания и др.) е основа за аргументиране на идеята, че запазването на докапиталистическите отношения „правят постижими гигантските мащаби на принадена стойност и социални неравенства днес.“ Производството на принадена стойност при капитализма, основано на възпроизводство на докапиталистически обществени отношения, интерпретирането на „пазарния морал“ като „идеологема, зад която се крие ... обществено насилие“; анализът на статистически социални данни като част от съвременните механизми за прикриване на експлоатацията на труда и задълбочаването на социалните неравенства; анализа на национализма не като идеология, а като важна характеристика на властта, „отклоняваща съпротивителните потенции срещу социалните несправедливости“; разглеждането на малцинствата като „включени в социума именно доколкото са изключени от него като цялост“ и др. представляват част от интересните научни идеи, които авторът разработва. Кандидатът изследва философията на левия радикализъм, обсъжда критично негови основни идеи като, в качеството си на изследовател, успява да запази дистанция от тях.

Публикациите на Д. Ганов обогатяват съществуващите знания чрез представянето и рационалното аргументиране на иновативни тези, които заслужават обмисляне и дебат. Те също така могат да имат и практически ефект. Например, предлагат отговор на наскоро задавания въпрос от българска журналистка към председателят на КТ „Подкрепа“: „Защо ... след като в началото на 90те показвахме и

обсъждахме случаи на изумителна експлоатация на труда и жените в шивашките цехове у нас, сега ги показваме отново. Не може ли да се направи нещо?"; Или на друг възможен въпрос, „Защо след години интеграция в ЕС /10 год. за България и Румъния и 14 год. за други постсоциалистически страни/ и интензивно прилагане на кохезионна политика, стигнахме до официално предложение за Европа на множество скорости? Има ли това състояние отношение към веригите на стойността и печалбите?“ и т.н. Като изследва общи и основни въпроси, засягащи обществото (обществени отношения, познание, истина и т.н.), Д. Ганов предлага оригинални отговори. Мисля че иновативния творчески научен потенциал на работите му е несъмнен, дори и да не сме съгласни с неговите отговори, и когато е за сметка на пренебрежение към някои формални изисквания.

5. При колективни публикации – определяне на приноса на кандидата;

И двамата кандидати работят самостоятелно. От всички представени публикации само една от статиите на К. Методиев „Арабската икономическа активност в Югоизточна Европа“ е в съавторство. Не е представен разделителен протокол.

6. Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература (по негови данни).

Д-р К. Методиев е посочил цитирания на свои трудове в 13 произведения (на български, френски, немски и сръбски език). От тях 7 са на монографията „Поколения и възраст в политиката. Българският преход“, която е свързана с дисертацията. Останалите 6 са на статии, от които 4 са на статии, свързани с поколенческата тематика, а 2 са свързани с по-новата насоченост на изследователската дейност на кандидата, по-конкретно на статията “Политически маркетинг Српске напредне странке и Демократске странке на парламентарним изборима у Србији, Март 2014”, и статията в съ-авторство „Арабската икономическа активност в Югоизточна Европа“. Посочени са също 2 рецензии за монографии на Калоян Методиев, от които едната е на новата монография и е под печат. Другата е на монографията, свързана с дисертацията.

Д-р Д. Ганов е посочил 3 цитирания на три свои статии.

7. Критични бележки на рецензента по представените трудове, включително и по литературната осведоменост на кандидата;

Смятам, че представените от двамата кандидати материали са достатъчни за формиране на становище по отношение на конкретния конкурс. Същевременно бих формулирала препоръка към всеки от двамата кандидати.

На **К. Методиев** бих препоръчала опит за поставяне на емпиричните факти и историческите развития в една по-обща концептуална рамка, в която да се излезе от рамките на описанията на потока от събития и да се търсят по-задълбочени обяснения.

На **Д. Ганов** бих препоръчала да обърне повече внимание на значителните флукутации в динамиката на капитализма, вкл. на използването на докапиталистически отношения – по-точно на периоди, когато използването им изпъква по-ясно и периоди, в които това използване е силно смекчено; на периоди на развитие и периоди на упадък.

8. Лични впечатления на рецензента

След обединяването на бившите институти по философия и социология, знам че д-р Д. Ганов е колега от ИИОЗ. Слушала съм негови изказвания на конференции и семинари.

Не познавам д-р К. Методиев. Слушала съм негови изяви в медиите.

Не съм работила с никой от двамата кандидати.

9. Мотивирано и ясно формулирано заключение.

Запознаването с представените в конкурса материали показва, че и двамата кандидати работят активно след защитите на докторските си дисертации. Налице е сходство в количествените индикатори на научната им дейност – Д. Ганов има повече публикации, свързани с този конкурс; К. Методиев има повече преподавателска и проектна дейност.

Направеният преглед на научната дейност на двамата кандидати показва, че и при двамата тя надхвърля законово определените количествени изисквания към кандидатите за длъжността „доцент“. Заедно с това представените материалите разкриват и значителни различия между двамата кандидати в три основни направления:

- Първо, те работят в различни дисциплинарни области. **К. Методиев** работи в областта на политологията с изразен фокус върху междудържавни отношения и регионални връзки. **Д. Ганов** работи в областта на философията, (понякога – и на политическата икономия).

- Второ, научната дейност на кандидатите е в различни проблемни полета: междудържавните отношения и тяхната динамика при **К. Методиев**; социалната система и нейната динамика при **Д. Ганов**. **Методиев** наблюдава и анализира развитието на междудържавни отношения, и на тази основа прави изводи за посоки и перспективи в сферата на външно-политически отношения и геополитически перспективи. **Д. Ганов** използва философски анализ за да долавя същности, причинно-

следствени връзки, обяснителни модели за привидно ясни обществени явления, като обсъжда и уточнява понятия, води задочни критични дискусии с утвърдени автори и т.н.

- Двата кандидати използват различни подходи в научната си работа. **К. Методиев** представя и интерпретира емпирични факти; **Д. Ганов** е фокусиран върху инструментариума (концепции, понятия и категории) за изследване и интерпретиране на емпиричните факти.

Посочените качествени различия в научната дейност на двамата кандидати изключват или поне силно ограничават възможността да се използва пряко сравнение на представените от тях трудове.

От особено значение, обаче, като ориентир, който може да се използва за една сравнително обективна преценка е съответствието между дейността на кандидатите с параметрите (изискванията) зададени от конкурса, който е обявен за „доцент“ по професионално направление 2.3. Философия.

Прегледът на работите на кандидатите позволява да се прецени, че работите на д-р **Д. Ганов** попадат в рамките на обявеното професионално направление за конкурса, съответстват по-точно на изискванията и тематиката на секцията, обявила конкурса, а трудовете му покриват качествените и количествените изисквания за заемане на академичната длъжност доцент.

Въз основа на горното, убедено предлагам на Научния съвет при ИИОЗ - БАН да избере гл. ас. д-р Димитър Ганов на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.3. „Философия“ в секция „Социални теории, стратегии и прогнози“.

София, 2 април, 2017

Подпис:

(М. Желязкова)